

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงยิ่งในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ เมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ ซึ่งการท่องเที่ยวได้มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ทางด้านเศรษฐกิจก็ได้แก่ การช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงานซึ่งก่อให้เกิดการกระจายรายได้ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น ส่วนทางด้านสังคมก็มีส่วนช่วยในการยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น สร้างความเจริญทางสังคม อนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ทั้งยังช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่นและกระตุ้นให้มีการคิดค้นนำทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าซึ่งสามารถนำมาจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน

เนื่องจากปัจจัยที่เข้ามากระทบมีทั้งปัจจัยจากภายนอกประเทศ ซึ่งคาดกันว่าวิกฤตการณ์การเงินโลกที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจประเทศอุตสาหกรรม จะส่งผลต่อการส่งออกของประเทศไทยอย่างมาก ขณะเดียวกันปัญหาการเมืองภายในประเทศก็ยังคงมีความสำคัญ โดยเฉพาะต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะอาจทำให้สูญเสียรายได้จากส่วนนี้ไปถึงหลักแสนล้านบาท

รายได้จากการส่งออกสินค้าหลักเปรียบเทียบกับรายได้จากการท่องเที่ยวในปี ค.ศ. 2006-ค.ศ. 2007 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวสามารถทำรายได้เข้าประเทศได้เป็นอันดับสาม เมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกประเภทอื่นๆ โดยที่รายได้จากการส่งออกสูงสุดมาจากการส่งออกเครื่องจักรและเครื่องจักรกลซึ่งมีมูลค่าถึง 808,884.46 ล้านบาท ในปี 2006 และ 833,490.15 ล้านบาทในปี 2007 ส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ในลำดับที่ 3 มีมูลค่าถึง 482,319 ล้านบาทในปี ค.ศ. 2006 และ 547,782 ล้านบาทในปี ค.ศ. 2007 ดังแสดงในตารางที่ 1

ส่วนแหล่งรายได้ที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งคือรายได้จากภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นทั้งแหล่งรายได้และแหล่งจ้างงานที่สำคัญ และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมากไม่แพ้กับภาคการท่องเที่ยว ซึ่งรายได้จากภาคเกษตรกรรมจะออกมาในรูปแบบของผลิตภัณฑ์แปรรูป การเกษตร

ตารางที่ 1 รายได้จากการท่องเที่ยวเกี่ยวกับรายได้จากการส่งออกสินค้าหลักที่สำคัญของประเทศไทย ใน
ปี ค.ศ.2006-ค.ศ.2007

มูลค่า : ล้านบาท

สินค้าส่งออกหลัก	รายได้ปี ค.ศ. 2006	สินค้าส่งออกหลัก	รายได้ปี ค.ศ. 2007
เครื่องจักรและเครื่องจักรกล	808,884.46	เครื่องจักรและเครื่องจักรกล	833,490.15
เครื่องตัดต่อวงจรไฟฟ้า	540,077.55	เครื่องตัดต่อวงจรไฟฟ้า	511,285.21
การท่องเที่ยว	482,319.00	การท่องเที่ยว	547,782.00
คอมพิวเตอร์	426,696.83	คอมพิวเตอร์	540,077.55
เครื่องใช้ไฟฟ้า	389,416.89	เครื่องใช้ไฟฟ้า	395,155.54
ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	259,776.34	ผลิตภัณฑ์พลาสติกและเรซิน	315,933.89
ผลิตภัณฑ์พลาสติกและเรซิน	194,337.74	ยางพารา	271,590.17
ยางพารา	193,768.00	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	223,628.24
ข้าว	121,230.61	เคมีภัณฑ์	203,218.72
ผลิตภัณฑ์ยาง	119,215.43	ผลิตภัณฑ์ยาง	132,095.38
เคมีภัณฑ์	113,840.65	ข้าว	125,640.72
อาหารกระป๋อง	86,066.34	อาหารกระป๋อง	109,270.50

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552) และ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยปี ค.ศ
2007- ปี ค.ศ 2008

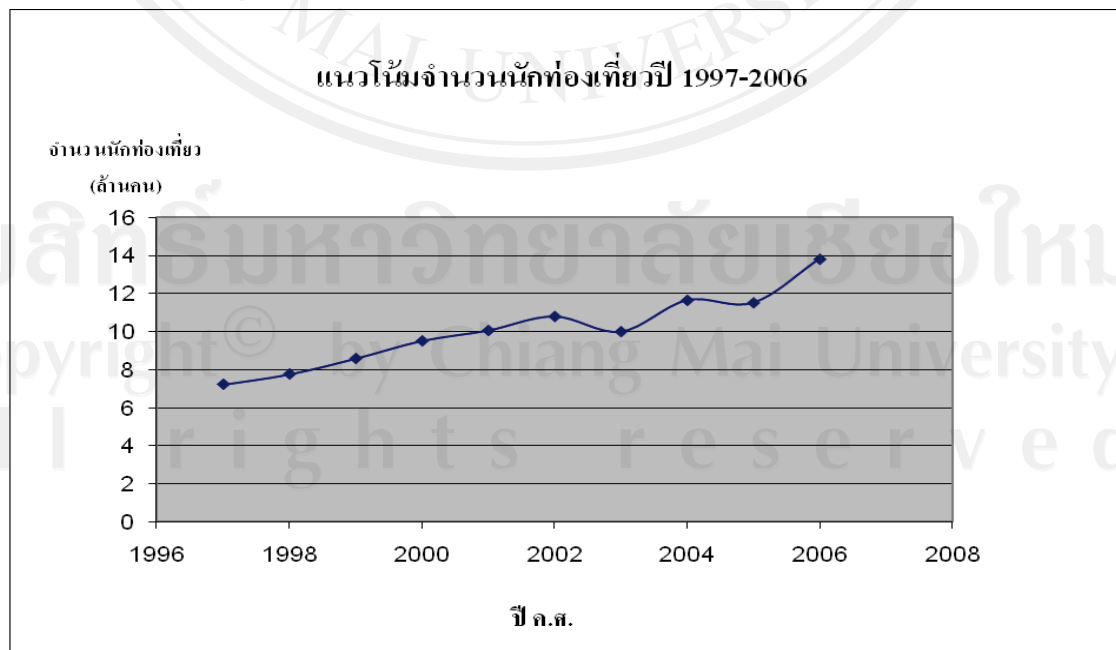
ประเทศ	ปี ค.ศ. 2007	ปี ค.ศ. 2008
	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)
เอเชีย	7,611,931	7,612,912
กลุ่มประเทศอาเซียน	3,520,051	4,004,714
จีน	907,117	818,752
ฮ่องกง	367,862	334,861
ญี่ปุ่น	1,277,638	1,146,633
เกาหลี	1,083,652	888,344
ไต้หวัน	427,474	390,790
ประเทศอื่นๆ	28,137	28,818
เอเชียใต้	709,811	709,811
ยุโรป	3,905,271	3,957,096
สหราชอาณาจักร	859,422	822,422
เยอรมัน	544,495	541,170
ฝรั่งเศส	373,090	393,013
สวีเดน	378,387	391,561
รัสเซีย	377,503	320,741
ประเทศอื่นๆ	99,272	109,640
อเมริกา	920,366	900,423
ตะวันออกกลาง	436,100	449,395
แอฟริกา	116,677	117,527
หมู่เกาะทางแปซิฟิก (ออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์)	764,072	794,629

ที่มา : สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว (2009)

ดังจะเห็นได้ว่าปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้รับการส่งเสริมให้เติบโตควบคู่ไปกับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นกลุ่มธุรกิจหนึ่งที่กำลังเติบโตและ เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้มีการกำหนดเขตอุตสาหกรรมพิเศษรองรับการลงทุนจาก ต่างประเทศ ธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมนี้ และที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ธุรกิจการจัดการ การท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท ธุรกิจสปา ธุรกิจภัตตาคาร ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจหนึ่งที่นักลงทุนไทยมีความชำนาญ

จากตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของปี ค.ศ. 2007 และ ปี ค.ศ. 2008 แสดงให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น โดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และจากแผนภาพที่ 1 สามารถแสดงให้เห็นถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ระหว่างปี ค.ศ. 1997-ค.ศ.2006 เนื่องจากประเทศไทยได้ให้การส่งเสริมและได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และธุรกิจการให้บริการเรือยมา มีการส่งเสริมปัจจัยที่จะอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นซึ่งในปัจจุบันการแข่งขันทางด้านการท่องเที่ยวนั้นมีบทบาทมากขึ้น และมีศักยภาพมากขึ้น อย่างเช่น ในด้านการคมนาคมขนส่ง ดังจะเห็นได้ว่าการอำนวยความสะดวกในด้านการคมนาคมขนส่งนั้นมีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการแข่งขันกันมากขึ้นทั้งทางด้านคุณภาพและการบริการ รวมทั้งความสะดวกสบาย ในการเดินทาง ซึ่งส่วนนี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างปี ค.ศ.1997 ถึงปี ค.ศ.2006

ที่มา : สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว (2009)

โดยจะศึกษาในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุด 10 อันดับแรก โดยแบ่งเป็นสองกลุ่มคือนักท่องเที่ยวชาวยุโรป และนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย ซึ่งตลาดนักท่องเที่ยวชาวยุโรปนั้นเป็นตลาดนักท่องเที่ยวหลักที่สำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประเทศไทย และเป็นตลาดนักท่องเที่ยวระยะไกลที่สำคัญที่สุดของไทย โดยในปี 2550 มีนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคยุโรปเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยประมาณ 3.7 ล้านคน สร้างรายได้กว่า 207,776.20 ล้านบาทและในปี 2551 แม้จะมีสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในประเทศไทยมากมาย แต่ยังคงมีนักท่องเที่ยวชาวยุโรปนิยมเดินทางมาประเทศไทยถึงกว่า 4 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.56 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2550 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552) ทั้งนี้ผู้ทำการศึกษาจึงได้เล็งเห็นประโยชน์ในการศึกษาเพื่อที่จะสามารถได้ทราบถึงปัจจัยที่มีจะมีผลกระทบในการตัดสินใจที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป

ดังนั้นในการศึกษารั้วนี้มีจุดประสงค์คำถามที่จะหาคำตอบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นอย่างไร และปัจจัยที่ใช้ศึกษารั้วนี้ประกอบไปด้วยปัจจัยรายได้ต่อหัว ซึ่งปัจจัยรายได้ต่อหัวนี้เป็นตัวสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศที่มีรายได้ต่อหัวสูงกว่า ย่อมสะท้อนถึงคุณภาพชีวิตที่ดีและทำให้เกิดแรงจูงใจในการจับจ่าย ลำดับต่อมาคือปัจจัย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งปัจจัยอัตราแลกเปลี่ยนนี้มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ เป็นตัวกำหนดปัจจัยต้นทุน และตัวสะท้อนกำลังซื้อ และค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ว่ามีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่ มากน้อยอย่างไร ซึ่งอาจนำไปเป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม หรือปรับปรุงในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวต่อไปได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.) เพื่อศึกษา หาคำตอบว่าตัวแปรปัจจัยที่ได้นำมาศึกษา มีผลต่อความต้องการ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งตัวแปรปัจจัยที่นำมาศึกษาได้แก่ รายได้ต่อหัว ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และอัตราแลกเปลี่ยน
- 2.) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระยะยาว และระยะสั้นของตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

1.3. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาจะมุ่งศึกษาพิจารณาเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติสองกลุ่ม ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย คือกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวยุโรป 10 ลำดับแรก และนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย 10 ลำดับแรก ซึ่งใช้ข้อมูลของ ค.ศ. 2008 เป็นปีอ้างอิงลำดับ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปีในช่วงปี ค.ศ.1979-ค.ศ.2008 รวมทั้งหมด 30 ปี

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1.) ทำให้ทราบถึง ผลของตัวแปร ปัจจัยที่ได้นำมาศึกษาว่า มีผลกระทบต่อความต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ
- 2.) ทำให้ทราบความแตกต่างด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยระหว่างนักท่องเที่ยวชาวยุโรป และนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย เพื่อเป็น ข้อมูลการ ท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวต่างชาติกลุ่มต่างๆ สำหรับวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย

1.5 องค์ประกอบของการค้นคว้าแบบอิสระ

งานศึกษานี้ประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

- บทที่ 1 เป็นส่วนของบทนำ ซึ่งจะกล่าวถึงที่มาและความสำคัญของการศึกษา วัตถุประสงค์ของการศึกษา ของเขตของการศึกษา และประโยชน์ของการศึกษา
- บทที่ 2 เป็นส่วนของปริทัศน์ผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 เป็นส่วนของทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา
- บทที่ 4 เป็นส่วนของวิธีการศึกษา
- บทที่ 5 เป็นส่วนของผลการศึกษา
- บทที่ 6 เป็นส่วนของบทสรุปและข้อเสนอแนะ